

Bruselj, 10. november 2022
(OR. en)

14481/22

COH 107
SOC 613

DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Sklepi o kohezijski politiki – <i>odobritev</i>

1. Delovna skupina za strukturne ukrepe in najbolj oddaljene regije je preučila osnutek sklepov predsedstva o kohezijski politiki na sejah 12. in 27. septembra ter 10. in 24. oktobra 2022. Delegacije so se dogovorile o osnutku sklepov Sveta iz priloge k temu dopisu.
3. Odbor stalnih predstavnikov naj Svetu priporoči, da odobri sklepe Sveta iz priloge k temu dopisu.

OSNUTEK

Sklepi Sveta o kohezijski politiki

SVET EVROPSKE UNIJE –

- (1) OPOZARJA na sklepe iz junija 2022 o sporočilu o osmem kohezijskem poročilu „Kohezija v Evropi do leta 2050“;
- (2) OPOZARJA, da je kohezijska politika glavna politika, ki se osredotoča na socialno-ekonomski razvoj regij EU in si prizadeva zmanjšati neskladje med njimi, kot je določeno v členu 174 PDEU, ter IZPOSTAVLJA, da je cilj socialne, ekonomske in teritorialne kohezije v središču evropskega projekta, in IZPOSTAVLJA tveganja za povečane regionalne razlike zaradi kriz in spreminjajočih se geopolitičnih razmer;
- (3) POUDARJA pomen zaščite finančnih interesov Unije in upoštevanja uredbe o splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna Unije;

Dodana vrednost kohezijske politike

- (4) POUDARJA, da je kohezijska politika prožna, sodobna in dolgoročna, ter PRIZNAVA vlogo kohezijske politike pri prispevanju k prihodnjem razvoju EU v smislu krepitve ekonomske, socialne in teritorialne kohezije, izboljšanja kakovosti življenja državljanov in državljanek EU ter podpiranja prehoda na podnebno nevtrarno, krožno, zeleno in digitalno gospodarstvo ob zagotavljanju uravnoveženega notranjega trga in povečevanja konkurenčnosti EU na svetovni ravni;

- (5) OPOZARJA na učinek vzvoda kohezijske politike; POUDARJA, da naj bi po ocenah 15 let po koncu obdobja izvajanja vsak euro, porabljen za kohezijsko politiko, ustvaril 2,7 EUR dodatnega BDP na ravni EU¹;
- (6) OPOZARJA, da je kohezijska politika prva začela uporabljati prakse ocenjevanja in v rezultate usmerjeno načrtovanje programov. Dobre prakse kohezijske politike bi lahko dodatno razširili v druge politike EU;
- (7) PRIZNAVA, da kohezijska politika ni krizni instrument, čeprav se je izkazalo, da pomaga blažiti posledice nedavnih kriz, in MENI, da bi morala biti kohezijska politika sposobna prilagoditi se novemu razvoju, ne da bi pri tem ogrozila svoje strukturne in dolgoročne cilje;
- (8) POUDARJA, da je način deljenega upravljanja ključna značilnost, ki zagotavlja učinkovito izvajanje kohezijske politike, pri čemer pozitivni učinki prispevajo k:
- zagotavljanju ustreznega sodelovanja na podnacionalni ravni in sodelovanja partnerjev v skladu z načelom partnerstva, kar ustvarja občutek odgovornosti za programe in razvojne trende ter spodbuja pripadnost evropskemu projektu;
 - izboljšanju zmogljivosti in kakovosti javne uprave, njenega pristopa k strateškemu načrtovanju naložb na podlagi tehtne intervencijske logike, usmerjenosti v rezultate in uspešnosti proračuna;
 - omogočanju načrtovanja od spodaj navzgor ob hkratnem vključevanju novih svetovnih trendov v oblikovanje nacionalnih in regionalnih politik ter načrtovanje naložb (npr. poudarek na pametni specializaciji in digitalni preobrazbi, pametnih mestih, lokalnem pristopu, uporabi ocene teritorialnega učinka);

¹ Osmo poročilo o ekonomski, socialni in teritorialni koheziji, Kohezija v Evropi do leta 2050, poglavje 9: Učinek evropske kohezijske politike.

- (9) POUDARJA, da večanje števila instrumentov financiranja povečuje tveganje prekrivanja z ukrepi kohezijske politike, potencialno ogroža zmožnost kohezijske politike za doseganje dolgoročnih ciljev, povečuje stroške za usklajevanje in ustvarja upravno breme za države članice, regije in upravičence;
- (10) MENI, da bi morala biti razmejitev med različnimi instrumenti dobro opredeljena, drugi instrumenti pa bi morali dopolnjevati kohezijsko politiko in biti z njo v sinergiji, da bi preprečili umetno razdrobljenost in podvajanje naložb;

Programsko obdobje 2014–2020

- (11) POZDRAVLJA rezultate, dosežene v programskem obdobju 2014–2020, in SE SEZNANJA z analizo, ki jo je Komisija predstavila v osmem kohezijskem poročilu;
- (12) POUDARJA, da se je treba osredotočiti na zaključek programskega obdobja 2014–2020 [...], in POZIVA Komisijo, naj pri opredeljevanju načinov za zaključek preuči vse možne prožnosti ter tako omogoči uspešno in učinkovito izvajanje dejavnosti;
- (13) POZIVA Komisijo, države članice in regionalne organe, naj v sodelovanju z vsemi ustreznimi deležniki obsežno razširja in promovira rezultate in koristi kohezijske politike v javnosti;

Kohezijska politika in njen prilagojen odziv na nedavne krize

- (14) UGOTAVLJA, da je imela kohezijska politika pomembno vlogo pri odpravljanju gospodarskih posledic krize zaradi COVID-19, in OPOZARJA na hitro sprejetje zakonodajnih predlogov Komisije o kohezijskih ukrepih za begunce v Evropi (CARE), povečanju predhodnega financiranja iz virov REACT-EU in FAST-CARE;

- (15) POZIVA Komisijo, naj pozorno spremlja gospodarske in socialne učinke neizzvane vojaške agresije Rusije v Ukrajini, vključno z razmerami na trgih energije in inflacijo, ter po potrebi preuči dodatne ukrepe za zagotovitev uspešnega izvajanja programov kohezijske politike;

Programsko obdobje 2021–2027

- (16) POZDRAVLJA, da zakonodajni okvir za obdobje 2021–2027 zagotavlja enostavnejša in prožnejša izvedbena pravila; POZIVA Komisijo, naj oceni učinek teh pravil in spremlja možnosti za dodatno poenostavitev, in sicer v smislu upravnega bremena za vse vključene deležnike v primerjavi z dejansko dodano vrednostjo;
- (17) IZPOSTAVLJA elemente programskega obdobja 2021–2027, kot so:
- povezava med kohezijsko politiko in evropskim semestrom, ki je bila okrepljena v programskem obdobju 2021–2027; kljub vsemu POUDARJA, da je treba zagotoviti ravnoesje med lokalnim pristopom in evropskimi prednostnimi nalogami;
 - novi koraki v smeri izboljšane revizijskega sistema na temelju krepitve dolgoročnega zaupanja;
 - sistem omogočitvenih pogojev; JE PREPRIČAN, da je ocena izpolnjevanja omogočitvenih pogojev bistvena za dosledno izvajanje kohezijske politike, ne da bi se državam članicam naložilo nepotrebno upravno breme;
 - rešitve, ki pomagajo zagotoviti, da so kohezijska sredstva skladna z okoljskimi, socialnimi in podnebnimi cilji;
 - racionalizirana intervencijska logika in sistemi kazalnikov ter poenostavljen okvir smotrnosti; pa tudi vmesna ocena programov in partnerskih sporazumov leta 2025, kar bo omogočilo reševanje novo opredeljenih izzivov;
 - možnosti pri izvajanju programov deljenega upravljanja za prenos nekaterih ravni financiranja med skladi in kategorijami regij;
 - širše možnosti za kombiniranje različnih oblik podpore, kot so finančni instrumenti in nepovratna sredstva;

- (18) POZDRAVLJA, da je Komisija pripravila smernice o načelu neškodovanja koheziji in krepitvi podnebne odpornosti, ter jo POZIVA, naj z državami članicami izmenjuje primere dobre prakse;
- (19) POZIVA države članice in Komisijo, naj zagotovijo, da se bo izvajanje programov za obdobje 2021–2027 začelo nemudoma, in da sprejmejo potrebne ukrepe za pospešitev izvajanja;
- (20) POZIVA Komisijo in države članice, naj prispevajo k poenostavitvi, med drugim z dodatno preučitvijo potenciala novih možnosti, kot so financiranje, ki ni povezano s stroški, in možnosti poenostavljenega obračunavanja stroškov na splošno, ter POZIVA Komisijo, naj izmenjuje primere dobre prakse in v zvezi s tem podpre države članice;
- (21) POUDARJA pomen preprečevanja goljufij in korupcije ter boja proti njim; POZIVA države članice in Komisijo, naj pri teh temah tesno sodelujejo in povečajo učinkovitost sistemov kontrole;
- (22) POZIVA države članice in Komisijo, naj dovolj zgodaj pripravijo podlago za učinkovito vmesno oceno za obdobje 2021–2027;
- (23) POZIVA Komisijo, naj:
- z dejstvi in podatki ves čas utemeljuje učinek kohezijske politike z analizo makroekonomskih učinkov in učinkov prelivanja za vse regije;
 - opredeli učinek naložb kohezijske politike na javno dobro in trajnostnost izvedenih naložb;
 - analizira več rezultatov kohezijske politike, tudi na področjih gospodarstva, inovacij, digitalizacije, podnebja in okolja ter socialnih zadev;

Teritorialni vidik kohezijske politike

- (24) MENI, da je lokalni pristop, ki upošteva teritorialne posebnosti regij, bistven element kohezijske politike;
- (25) POUDARJA, da bi bilo treba pri oblikovanju in izvajanju instrumentov EU, tudi tistih, ki se odzivajo na nepričakovane svetovne izzive, upoštevati teritorialno razsežnost;
- (26) POUDARJA, da je treba posebno pozornost nameniti posebnostim in podpori regij, zlasti manj razvitih, ki se soočajo z različnimi strukturnimi ali trajnimi neravnovesji, ne glede na njihov izvor;
- (27) POUDARJA, da kohezijska politika pomembno prispeva k doseganju ciljev razvoja podeželskih in mestnih območij, hkrati pa spodbuja celostne pristope k območjem;
- (28) POUDARJA pomen in priložnosti čezmejnega, transnacionalnega in medregionalnega sodelovanja za države članice in njihove regije, pa tudi za države sosedstva in države, ki uporabljajo instrument za predpristopno pomoč, ter IZPOSTAVLJA, da medsebojno sodelovanje prispeva k razvoju regij in povezovanju EU;
- (29) POZDRAVLJA priložnosti, ki jih ponuja vključevanje sodelovanja in ukrepov sodelovanja v programe cilja „naložbe za delovna mesta in rast“, skupaj s prispevkom kohezijske politike k vključevanju makroregionalnih strategij in strategij morskih bazenov;

- (30) PRIZNAVA, da je bil v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 ustanovljen Sklad za pravični prehod z namenom, da se regijam in ljudem omogoči obravnavanje socialnih, zaposlitvenih, gospodarskih in okoljskih učinkov, ki jih ima prehod na energetske in podnebne cilje Unije za leto 2030 in na podnebno nevtrarno gospodarstvo Unije do leta 2050;
- (31) POZIVA države članice, naj pospešijo pripravo programov, ki se sofinancirajo iz Sklada za pravični prehod, in ustreznih območnih načrtov za pravični prehod, Komisijo pa, naj jih hitro odobri;
- (32) POZIVA Komisijo, naj upošteva posebnosti dodelitve sredstev iz instrumenta NextGenerationEU in roke za njihovo uporabo, ter jo POZIVA, naj podpre države članice pri pravočasni izvedbi Sklada za pravični prehod, zlasti v zvezi z velikimi projekti preobrazbe;

Kohezijska politika po letu 2027

- (33) IZPOSTAVLJA pomen kohezije kot načela, politike, cilja in stebra EU ter POUDARJA, da je treba še naprej krepiti ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo na podlagi močnega upravljanja na več ravneh in partnerstva z regionalnimi deležniki ter državljani in državljanke ter na različnih področjih politike EU;
- (34) POUDARJA, da je kohezijska politika politika za vse regije;
- (35) POZIVA Komisijo, naj zakonodajne predloge za obdobje po letu 2027 predloži čim prej po predložitvi predloga za naslednji večletni finančni okvir EU;
- (36) OPOZARJA, da ti sklepi ne posegajo v pogajanja o večletnem finančnem okviru za obdobje po letu 2027 in kohezijskem zakonodajnem okviru EU;

(37) POZIVA Komisijo, naj:

- oceni vse vidike zakonodaje za obdobje 2021–2027, dodatno preuči priložnosti, ki jih ponuja pristop na podlagi uspešnosti, in ga čim bolj izkoristi pri pripravi naslednjega zakonodajnega okvira;
- nadaljuje s poenostavljanjem pravil za sprejetje in izvajanje programov kohezijske politike na podlagi dokazanih primerov in dobrih praks, da bi zmanjšali upravno breme za vse deležnike;
- uskladi izvedbena pravila med različnimi programi EU, ki prispevajo k podobnim ciljem, da bi se izognili nepotrebnemu upravnemu bremenu za vse deležnike;
- zagotovi kontinuiteto pravil in pravno varnost brez povečanja upravnega bremena;
- spodbudi širšo uporabo dobrih praks v primeru dokazanih rezultatov in nizkih stopenj napak;

(38) POZIVA Komisijo, naj preuči zakonodajni okvir kohezijske politike, pri tem pa se osredotoči na cilje trajnostnega razvoja EU in njenih regij ob upoštevanju, da bi moral ta okvir obravnavati posebnosti vseh regij in tudi dodatno preučiti razmere v regijah v razvojni pasti in regijah na zunanjih mejah EU, da se zagotovi ustrezen odziv na njihove posebne potrebe, ter oblikovati posebne ukrepe za podporo razvoju najbolj oddaljenih regij;

(39) POUDARJA, da bi lahko demografski izzivi, kot so negativen demografski trend, staranje prebivalstva, depopulacija in beg možganov, znatno poglobili obstoječe teritorialne razlike med regijami, kar bi oviralo kohezijo, rast in zaposlovanje; POZIVA Komisijo, naj preuči, kako ustrezno obravnavati te izzive;

(40) OPOZARJA, da lahko v nekaterih najbolj oddaljenih regijah in otoških državah članicah vse večji delež mladega prebivalstva in zelo velika gostota prebivalstva predstavlja demografske izzive;

- (41) POZIVA Komisijo, naj med pripravo novega zakonodajnega svežnja še naprej tesno sodeluje z državami članicami in si z njimi izmenjuje informacije glede ključnih elementov zasnove in izvajanja politike;
- (42) POZIVA Komisijo, države članice in regionalne organe, naj pri pripravi naložbenih instrumentov upoštevajo načelo neškodovanja koheziji, na primer z zagotavljanjem, da politike in instrumenti EU ter nacionalne politike in instrumenti prispevajo h konvergenci in zmanjševanju nesorazmerij med regijami in znotraj njih; [...]
- (43) POZIVA Komisijo, naj pred uvedbo novih instrumentov politike EU oceni obstoječe, da bi se izognili prekrivanju z obstoječimi instrumenti in zlasti s kohezijsko politiko. V to oceno bi morala biti vključena opredelitev najučinkovitejše metode izvajanja okvira politike EU in rezultati ocene različnih instrumentov;
- (44) OSTAJA ZAVEZAN redni politični razpravi med zadevnimi ministri in ministricami v Svetu za splošne zadeve, da bi razpravljali o kohezijski politiki, njenem izvajanju in morebitnih izzivih.
-